

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 12. tripartita. De eodem Evangelio. Voca Operarios & redde illis mercedem. Prima pars docet, quomodo Deus reddat mercedem perseverantibus. Secunda docet, quomodo in recipienda mercede ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

lib. 2. de clauſtro animæ: Inter abusus faciliſſima ma-
ior eſt ſenſu obſtinatio, qui morti proximus mortis non
horret aduentum, & quaſi ad eſtum poſitus viſa præ-
ſentis non attendit egreſſum, nec futura conſiderat.

2. Reg. 19. Oſti agnatus ſum, numquid delectare poteſt ſeruum
vrum cibum aut potum, vel audire poſſum ultra vocem
cantorum, aut Cantatricum: Obſecro reuertar filius
tuus, & moriar in Civitate mea, & ſepeliar iuxta
ſepulchrum Patris mei. Quæſi dicat. Non eſt mihi
nunc cogitandum de aula delicijs, nec inter tumul-
tus agendum, ſed mens tota in ſolitudine ſepulchro
deſigenda, ut felix ſit tranſitus ex hoc ſæculo: illud
ut deſpiciam mortis nuntia ſenectus me adiminet.

Præclare ille antiquus temporibus illis nominatus.
non abſimiliter vero ſæculo noſtro Carolus V. Im-
perator, qui cum inter bellorum fluctus triginta
ſex annis imperij gubernacula tenuiſſet, ætatem
ingraveſcentem præſentens, ſceptis renuntiavit,
& comitijs in Belgio indictis Principibus ſuis va-
ledixit, in Hiſpaniam tranſiens. Mox vero tibi poſt
enavigatum mare terram attigit, caducum corpus
illi offeſens, his dicitur verbis uſiſſe: Salve, o mater
communis, clara mihi & deſiderata. Sicut nudus
exiſti de ventre matris, ita nudus ad te revertar, ve-
lut ad ſecundam matrem, & pro omnibus beneficijs
mihi à te præſtatis, non habeo illud quod tibi offeram,
niſi corpus iſtud agrum & caducum. Exinde tranſiit
in monaſterium S. Juſtini Ordinis S. Hieronymi in
ſolitudine, ubi in poenitentia & oratione reſiduum
vitæ feliciter tranſegit.

Sic ille hora undecima ſpecialiter à Patrefamili-
as vocatus, omnia deſeruit, vocantemque ſecutus
nullum laborem detreſcit, mercedem mox confe-
ſecutus. Pudeat ergo eos qui in ultima ætate ad-
huc ſocordes reperuntur, imò ſine corde. Nec di-
cant: Nemo nos conduxit, nam & ultima exit Patrefamili-
as, ut operarios quærat & adducat. Et quærat
jam antea ſollicitus exiſtare ut conduceret, ſed ſi
non comparuerunt, aut laborare noluerunt (detrac-
tantes portare pondus dici & aſtus, malentes o-
tari & dormire, aut inquietè vagari, aut in popinis
potitare, & belluari) ſaltem egenos ſe conſpiciant
veſpere incumbente; & ad denarium & laborem
accurrant. Hoc oprat Patrefamilias, erga ipſos be-
nignus futurus, & quod juſtum fuerit daturus. Nec
tamen quia benignus eſt, & omnibus horis vocat,
ideo vocatio negligenda eſt, quæ ab eo hora 3. aut
6. ſit, diſtendendo uique ad 11. neque enim Evangeli-
ei operarii hora tertia vocati, aut ſexta ſe excuſa-
runt, ſed mox ſecuti ſunt. Ideo dixit S. Auguſtinus,
Tu quando vocaris, veni, Sexta hora vocaris, veni.
Patrefamilias etiam hora undecima venientem dena-
rium promiſiſſi, ſed ætium vixiſſe uſque ad ſeptimam
horam non promiſiſſi. Nempe hoc concernit dilatores
& procrastinatores, quando agitur de obſequio
Dei, aut negotio ſalutis. Quam enim incertum eſt,

an ad ſenectam ſint perventuri, cum multi in flore
ætatis in medijs abſipiantur peccatis: Priusquam
intelligent ſpina veſtra & hamum, ſicut videntes
ſic in ira abſorbent eos. Quam incertum, an tunc à Deo
vocandi ſint, cum juſto iudicio eos tunc deſerere
poſſit, quia tempore opportuno vocantem ſequi
neglexerunt: Quam incertum, licet tunc vocaren-
tur, an ſint obtemperaturi, an in cæcitate perman-
ſuri? Concludo ergo cum Apoſtolo, & dico: Videte
fratres ne forte ſit in aliquo veſtrum cor malum in-
credulitatu diſcedendi à Deo vivo. Sed àdhortamini
vniſerſim per ſingulos dies, donec hodie cognominar-
tur, ut non obduretur quia ex vobis fallacia peccati.
Nempe Hodie vox eſt Dei, Cras vox eſt diaboli, De-
us poenitentiam indulgentiam dum promiſit, dilati-
oni diem craſtinum non promiſit.

Tu interim, o bone Patrefamilias, qui ſemper
noſtra es ſalutis ſollicitus, in numerum ſervorum
tuorum gnæviter operantium nos adſice. Voca
nos efficaciſſe in vineam tuam, & effice ut voca-
tioni quacumque hora obtemperemus. Da nobis vi-
res & gratiam ad circumſodiendam vineam nobis
commiſſam poenitentia & contritionis ſarculo, ad
reſecandum folia & palmites ſuperfluos & luxuri-
antes mortificationis ferro, ad colligandum tibi e-
jus propagines fidei, ſpei, charitatis vinculo: ut ſi-
debit exulta & rore ac calore cæleſti ſocunda,
ſicut uberes producat, botros ſuaves portet in
diviniamortis pretioſum vinum eliquandos.

Concluſio
LECT. 9.
triparti-
ta.

EADEM DOMINICA,

Voca Operarios, & redde illis mercedem.
Matth. 20.

Duplex eſt vocatio horum Operariorum, & Pars I.
Dicitur qui ad vineam Domini vocantur: Quomodo
una ad laborem, altera ad mercedem: promiſit e-
nim Dominus laborantibus mercedem: & digna mer-
cedem quodam pacto ad eam dandam ſe obſtringeret, demer-
ita ut poſt pactam ſi merces juſtitia, & non tantum ſervan-
gratia Merita noſtra ſimulantur in gratia Dei piti-
mario, quia gratis ipſius ſunt, quod operibus no-
dat.
ſtris, quibus non egebat, præmium & regnum vol-
luit promittere Benignitatis etiam eſt, quod illa
per gratiam internam & ſanctificantem dignetur
vivificare, & quodammodo leiſicare, ut condigna
ſint vitæ æternæ nam ex ſe, & quatenus à libero ar-
bitrio noſtro procedant, nullam habent propor-
tionem aut condignitatem ad futuram gloriam, Rom. 8.
prout dixit Apoſtolo: Non ſunt condigna poſſio-
huius temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur
in nobis. Attamen ſuppoſita gratia, quæ deſicium
facit ſtatim operantis, ſuppoſitisque Chriſti me-
ritis quibus imitantur, ſuppoſita denique promiſ-
ſione & pacto, vere meritorea ſunt, & proportio-
nata, ac condigna vitæ æternæ, ita ut ex quadam ju-
ſtitia illis debentur. Propterea dixit idem Apoſtolo.
Bennum coriam: portavit enim ſuin conſummatum, ſic 2. Tim.

Fratri; in reliquo reposita est mihi corona iustitia. Quam reddet in illa die iustus Iudex. Non ergo solum corona est misericordiae & gratiae, sed & iustitiae: nec illam dat Deus solum ut pius & misericors Pater, sed etiam ut iustus Iudex; quia promittit & se obstringit, & dona sua voluit esse merita nostra, ut loquitur Concilium Tridentinum. Propterea hic dicitur, quod conduxit operarios, facta conventionione de denario: & novissimis promissit, quod iustum est, dabo vobis sic monet & Apostolus: Fratres stabiles estote, abundantes in omni opere bono, scientes quod labor vester non est inanis in Domino. Et alibi: Non enim iniustus est Deus, ut obli-

Triad. sess. 6.

1. Cor. 5.

Hob. 6.

Iusti quasi erunt regnum caeleste in R[?] 93.

Exemplum.

Exemplum.

viscatur operis vestri, & dilectionis quam ostendistis. Ob eandem etiam causam dicuntur iusti erere Regnum, quasi pretium condignum perfolventes, dum vel sudorem, vel sanguinem pro illo fundunt. Unde Sanctus. Venale habes. Quid Domine? Regnum Caelorum. Quo emitur? Paupertate. Regnum dolore gaudium, labore requies, vilitate gloria, morte vita. Sic & Beda sermone 18. de Sanctis: Regnum Caelorum in tua est potestate, aliud non queris pretium, quam et ipsum, tantum vult, quantum tu es. Te da, & habebit illud. Quid turbaria de pretio? Christus in seipsum tradidit, ut acquireret te in Regnum Deo Patri; ita & tu teipsum da, ut sis Regnum eius, ac non regnes peccatum in mortali tuo corpore, sed spiritus in acquisitionem vite.

De Sancto Francisco legimus, quod cum frater eius uterius in summa hyeme cum seminudum, & frigore trementem adspexisset, non solum non compassus fuerit, sed amaro etiam ludibrio eum irriderit. Etenim ad eum in plateis transeuntem misit quemdam qui ei amaro joco diceret: Rogas supplex frater tuus, ut ei vel unam sudorem tu gustam vendere velis. Quod vero Franciscus? Sapientissime & pie: sime respondit: Dic fratri meo, me iam pridem sudorem meum Domino vendidisse, & quidem ingens pretio. Sciebat nimirum quantum Dominus estimet vel laborem, vel aestum, vel frigus pro se toleratum; adeo ut hoc ipsum sit pretium, quo emitur Regnum Caelorum. Quo pretio exhibitio, illud a Domino possimus quasi ex iustitia debitum exposcere. Audi & de ea re exemplum memorabile ex Petro Damiano Cardinali.

Quidam Scotorum Rex in primis adolescentia flore Patri defuncto successerat: sed considerans quam fragile sit quicquid in hoc saeculo tenet, quam labile quod supereminet, quam velociter exstinguitur quod splendet, decrevit Regales insulas Regni caelestis amore deponere, coronam capitis, curruam in culla mutare. Quis pluram? Simulat oratione fundum, & Apostolorum liminam se devotione tenari. At completa hac visitatione, ignorante clientium comitatu, monasticum habitum lateenter induit, & sic mundum cum regno bene se servat abijt. Paulo post gravi aegritudine preclusus, ad extremum pervenit, sed

usque ad obitum hoc tamquam federata conventio- ne elogiū in domum non desistit: Domine feci praecepti, imple quod promissisti. Quicquid vero aliud ei diceretur, ab hac voce non cessabat, quasi debitum suum se exigens. Nimirum in vinea constitutus exposcebat denarium, quia Patrifamilias se noverat adimplevisse praeceptum, & licet hora undecima fuerit conductus, exigebat requiem post laborem, & expleta oratione repositus mercedem. Hinc S. Petrus Damianus.

O admirabilis bonitas Domini, qui cum omnia opera quae peragimus sine ut debita innumeris titulis possit exigere, cumque non egeat illis, nec luerum ullum inde acquirat, sed solum nobis proficua sint; nihilominus dignatur se nobis obstringere ut debitorem & promittere mercedem, & quidem tantam mercedem pro exigui temporis labore: Leve enim & momentaneum tribulationis aeternam gloria pondus operatur in nobis, momentum temporis, mercedem habet aeternitatis. Hoc miro afficit gaudio & admiratione bonitatis divinae operarios ad mercedem istam vocatos in fine, in vespere scilicet vitae. Sic de S. Clara de Monte-Falco legimus, quod cum vita fini appropinquaret, revelationem acceperit, omnia peccata certo sibi esse remissa, & gloriam preparatam. Tanto vero inde percussa est solatio & gaudio, ut illud interius continere non valeret: sed abrupto silentio Dominum hinc vocibus ex intimo cordis amore & fervore deprecans cepit compellere: O bone iesu, quam magna merces serventium tibi? Quam magna pro adeo exitu obsequio! Eben quam breve, quamque leve servitium tibi impendimus? Multum est, multum est, & merces magna nimis pro me. Paradisus tuus. His & similibus affectuosus eloquiis in extasim rapiebatur, adeo ut corpus emortuum exstimatorum, animo sic in Deum exultante, & dignationem divinam admirante.

Quod verò serò dicitur merces reddenda, vocandosque tunc operarios, significatur vel finis factus, vel mors cuiuslibet in particulari. Tunc occidens est & vespere, tunc finitur dies mutabilitatis; hoc est vita nostra quae per horas variatur, soluta, & vix meretur dies dici respectu futurae aeternitatis. Per mortem ibit homo in domum aeternitatis suae, ut loquitur Sapiens, ut non securitate quiescat à diurno labore: A modo ja dicit spiritus ut requiescant à laboribus suis, operum illorum sequuntur illos. Interim ante hanc quietem, & ante mercedis consecutionem, indicatur opus esse perseverantiae; quandoquidem merces serò fit reddenda, perseverantibus scilicet usque in finem. In Christi-ani enim non quaruntur intra sed finis, inquit Sanctus Hieronymus. Iude laudantur exordia, sed huius praeuditione damnantur. Saul bene cepit, sed male finivit; Saulus male cepit, sed factus Paulus bene finivit; unde ad vespeream appropinquare mercedem

Ingen Bonitas Dei erga homines.

2. Cor. 4.

Ribad. in vii. tit.

Cur merces operario- rum serò

cede feliciter canit : *Cursum consummavi, fidem servavi, in reliquo responsa est mihi corona justitia.* Exire ergo debet homo ad opus suum, & ad operationem suam (velut alia lectio habet, ad virtutem & culturam suam) usque ad vesperam. Debet operari opus suum homo, congruum scilicet homini & rationali menti, quamdiu dies est: *Veniis nox in qua nemo poterit operari,* inquit Christus Dominus. Ne fame pereat dum vespera advenit, debet operari non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam aeternam, quem filius dat nobis. Haec est merces five denarius, quae vineae procurator dat operariis. Audiant ergo hoc de fides illi, qui ubi modicum quid fecerint, quasi officio bene functi, mox se otio tradunt; audiant inquam, non sufficere manum exisse ad opus, sed ad vesperam usque in illo permanendum. Non sufficit in valida aetate aliquid boni egisse, sed oportet & in tempore senectutis, quando homo ad occasum declinat, strenue laborare non vobis carni curandae, aut otio indulgere; *Nescis mens per corporis vestras fides, quae studeat per desiderium semper tuum honoris,* inquit S. Greg.

Exempla
Hinc S. Franciscus sub finem vitae cum spiritu fervore, se suosque fratres quasi indefessos operarios excitabat, & dicebat: *Incipiamus fratres servare Deo nostro, quia usque modo parum profecimus.* Flagrabat desiderio magno ad humilitatis redire primordia, ut leprosis sicut a principio ministraret, corpusque prae labore jam collapsum revocaret ad pristinum servitium, nempe languor & desidia locum non habet, ubi amoris stimulus semper ad majora perurget, ut de illo dicit S. Bonaventura c. 14. vitae eius. Sic et alii viri S. semper fuerunt solliciti, ut usque ad ultimum spiritum, & vitae terminum in opere reperirentur a Patrefamilias, ut sic securi forent de mercede, & possent dicere: *Opus consummavi quod dedi mihi.* Sic S. Oswaldus Vigornensis in Anglia Episcopus, sciens vitae suae terminum adesse, viaticum & Extremam unctionem petiit, & suscepit. Interim nocte sequente, quasi oblitus ad vesperam valetudinis, in templum se contulit, & totum officium divinum explevit cum suis sacerdotibus. Mane solitum more linco praecinctus pauperum pedes lavit, & 15. Psalmis quos eo in ministerio dicere solebat persoluit, cum adjuvasset. *Gloria Patri & Filio & Spiritui S.* ad pauperum pedes expiravit, quasi diceret (supremo Patrefamilias: *Opus consummavi quod dedi mihi.* Non absimile refert S. Greg. de S. Cassio Episcopo Naricensi. Hic cum operariis foret indefessus quadam nocte ejus Presbytero in visu apparuit Dominus & dixit: *Vade, die Episcopus. Age quod agis, operare quod operaris, non cesset pes tuus, non cesset manus tua. Natali Apostolorum venies ad nos & retribuam tibi mercedem.* Id 7. post an. contigit nam in natali Apostolorum oblato sacrificio, quod quotidie cum lachrymis offerre consueverat, ad lectum properavit, ibique Sacerdotes suos, quasi ultimum vale diceas, die servan-

Joan. 17.
Opus consummavi quod dedi mihi. Sic S. Oswaldus Vigornensis in Anglia Episcopus, sciens vitae suae terminum adesse, viaticum & Extremam unctionem petiit, & suscepit. Interim nocte sequente, quasi oblitus ad vesperam valetudinis, in templum se contulit, & totum officium divinum explevit cum suis sacerdotibus. Mane solitum more linco praecinctus pauperum pedes lavit, & 15. Psalmis quos eo in ministerio dicere solebat persoluit, cum adjuvasset. *Gloria Patri & Filio & Spiritui S.* ad pauperum pedes expiravit, quasi diceret (supremo Patrefamilias: *Opus consummavi quod dedi mihi.* Non absimile refert S. Greg. de S. Cassio Episcopo Naricensi. Hic cum operariis foret indefessus quadam nocte ejus Presbytero in visu apparuit Dominus & dixit: *Vade, die Episcopus. Age quod agis, operare quod operaris, non cesset pes tuus, non cesset manus tua. Natali Apostolorum venies ad nos & retribuam tibi mercedem.* Id 7. post an. contigit nam in natali Apostolorum oblato sacrificio, quod quotidie cum lachrymis offerre consueverat, ad lectum properavit, ibique Sacerdotes suos, quasi ultimum vale diceas, die servan-

3. Greg. in 37. in Evang.
do charitatis vinculo admonebat. At inter sanctae exhortationis verba exclamavit, *Hora est.* Moxque assistentibus ipse suis manibus lincoem dedit, quod ex more morientium sibi contra faciem tenderetur, quo tenso spiritum emisit. Sic autem extrema hora invenitur operi additus, ad mercedem vocatus est. Et sicut Christus cum dixisset: *Consummatum est,* tradidit spiritum; & ipse porrit cum illo dicit, *Opus consummavi quod dedi mihi,* hoc enim ipsum est quod dicit, *Hora est.* Sic quod Dominus ex potestate, hoc egit famulus ex vocatione, inquit S. Greg. Hic accensicamus Sanctissimum P. Carol. Borrom. qui maxime sollicitus fuit, ut ad vesperam, & postremam usque horam operi inveniretur intentus. Quapropter vitae suae finem approximare in spiritu sentiens, montem Varallum, ubi descripta in diversis sunt capellis mykeria primaria Dominicae passionis, adire voluit, & ibi spiritualia exercitia plures per dies sibi. Singulis vero diebus 7. horas orationi mentali ibidem impendebat? Et cum generalem confessionem directori suo spirituali lacere tunc pararet, 8. horas genibus flexis sine ullo fulero orationi dedit, nocte confessionem illam precedente. Postea eger Atonam veniens, nihilominus Missam apud P.P. Societatis decantavit (quia festum erat omnium Sanctorum) & Novitius omnibus atque aliis quibuscunque de plebe communionem propria manu impertit. Subsequente die, in quo agitur commemoratio omnium defunctorum, cum prae debilitate non valeret sacrificare, Missam tamen audivit, & communicavit, ac post genibus flexis officium horarum persolvit: in lecto collocasset, cilicium cinere benedictio consperit sibi iadui voluit; iterumque mane facta communicavit, & nocte subsequente a Patrefamilias evocatus est ad mercedem. O vere operarium vineae infatigabilem nullo unquam labore victum, sed ad extremam usque spiritum constantissime perseverantem, nobisque exemplum dantem! Vere & ipse poterat dicere: *Opus consummavi quod dedi mihi.*

do charitatis vinculo admonebat. At inter sanctae exhortationis verba exclamavit, *Hora est.* Moxque assistentibus ipse suis manibus lincoem dedit, quod ex more morientium sibi contra faciem tenderetur, quo tenso spiritum emisit. Sic autem extrema hora invenitur operi additus, ad mercedem vocatus est. Et sicut Christus cum dixisset: *Consummatum est,* tradidit spiritum; & ipse porrit cum illo dicit, *Opus consummavi quod dedi mihi,* hoc enim ipsum est quod dicit, *Hora est.* Sic quod Dominus ex potestate, hoc egit famulus ex vocatione, inquit S. Greg. Hic accensicamus Sanctissimum P. Carol. Borrom. qui maxime sollicitus fuit, ut ad vesperam, & postremam usque horam operi inveniretur intentus. Quapropter vitae suae finem approximare in spiritu sentiens, montem Varallum, ubi descripta in diversis sunt capellis mykeria primaria Dominicae passionis, adire voluit, & ibi spiritualia exercitia plures per dies sibi. Singulis vero diebus 7. horas orationi mentali ibidem impendebat? Et cum generalem confessionem directori suo spirituali lacere tunc pararet, 8. horas genibus flexis sine ullo fulero orationi dedit, nocte confessionem illam precedente. Postea eger Atonam veniens, nihilominus Missam apud P.P. Societatis decantavit (quia festum erat omnium Sanctorum) & Novitius omnibus atque aliis quibuscunque de plebe communionem propria manu impertit. Subsequente die, in quo agitur commemoratio omnium defunctorum, cum prae debilitate non valeret sacrificare, Missam tamen audivit, & communicavit, ac post genibus flexis officium horarum persolvit: in lecto collocasset, cilicium cinere benedictio consperit sibi iadui voluit; iterumque mane facta communicavit, & nocte subsequente a Patrefamilias evocatus est ad mercedem. O vere operarium vineae infatigabilem nullo unquam labore victum, sed ad extremam usque spiritum constantissime perseverantem, nobisque exemplum dantem! Vere & ipse poterat dicere: *Opus consummavi quod dedi mihi.*

Hos imitari decet, si cupimus cum eis remunerationem accipere. Non enim ad eam vocat Patrefamilias nisi operarios: *Voca,* inquit, *operarios. Et reddo illis mercedem;* non vocat delinquentes & ortos, sed hos iuste permittit aeterna pauperie & fame torqueri. Unde his per Sapientem dicitur: *Ufquequo piger dormies, usquequo dormitabis? Paululum dormies, paululum conteres manus, & veniet tibi tanquam vinitor egessus, & tanquam vir armatus pauperies.* Hi sunt qui apud Prophetam ingemiscunt prae inopia: *Transiit, inquit, messis finita est aestas, & nos salvati non sumus.* Utique, si cui aetas, & tempus melsis vel vindemiae transit sine labore, non potest hyems, & tempus nubilosum esse sine inopia & calamitate. Neque solum operari oportet, sed & in opere perseverare, solis enim illis qui ad vesperam usque in labore perseverarunt, jubet

Otiis pauperie & fame torquentur. Prov. 6.

Zero. 8.

jubet Pater familias mercedem reddi. Eheu, quam multi bona inchoant, nec consummant. Inimò cum spiritu capeant, carne consummantur, & instar statuae Danielis, cum aureum sit initium; finis desinit in lutum. Frustra igitur est labor inchoatus, si non sit perseverans & consummatus. Animo, ut dicit S. Gregorius: *Si inchoata bona fortis operanti manus ad perfectionem non sublevat, ipsa operandi remisso contra id quod operatum est, pugnat: nam qui proposita non perficiunt, etiam qua fuerant capta convellunt.* Dicamus igitur cum S. Bernardo. *O fratres, non taceat incipere magna, nec fastidiat tenere inchoata, scientes quod perseverantia informat merita, coronat bonum propositum, remunerat laborantem, ducit ad bravium currentem.* Hæc est tunica salaria Joseph ad finem pertingens. Hæc tunica Sacerdotalis ad pedes perveniens. Hæc est cauda hostia quam tenemur offerre. Hæc est calcaneus bona operationis, quem contra serpentis morsum debemus servare. Hæc est vitruus quæ Deum ligat, qua laureantur Martyres, Virgines coronantur, sublimantur Sacerdotes & Confessores.

fulei ejus desens. Si fructus ejus comedi absque pecunia, & animam agriculturalum ejus affixi, pro frumento oritur mihi tribulus, & pro hordeo spina. Quasi dicat. Si terra quasi à me injustè possessa vindictam petit pro justo suo possessore. Si fulei ejus cum ipsa desent hanc meam tyrannidem, qua colonis lachrymas, sletumque exciviti. Si ejus fructus comedi absque pecunia, iratut his qui operam suam in colendo exhibuerant, mercedem suo tempore non persolverim, ideoque eis afflictionis causa fuerim, nulla benedictio sit super agris meis, quinimo spinas & tribulos mihi germinent, qui me pungant & angant.

Denarius iste diurnus, ex sanctorum Patrum interpretatione, beatitudo & gloria est æterna. Quia sicut denarius (quem æquivalente Regali Hispanico, sive uni Julio Romano censent) totius diei merces erat operantibus persolvenda: sic æterna gloria merces est totius laboris, quem in hac vita quasi in uno die pro Deo assumimus. Et sicut denarius numerus est perfectus, à decem sic dictus, (decem grossos nostros five decem cruciferos germanicos continebat) sic etiam perfecta est gloria labori nostro reddita. Atque etiam denarius gloria denario mandatorum correspondet. Idem vero denarius omnibus datur, quia omnium beatorum ex parte objecti una est gloria: omnes enim Deum possident, idemque Deus clare visus omnibus est merces. Ex parte tamen eorum qui hanc gloriam participant differentia est, quia unusquisque pro vilitate meritorum lumine gloriæ à Deo donatur, qui excellit in meritis, etiam excellat dono hujus luminis, & sic perfectus Deum possideat, videat, diligit, fruatur. Ideo dicit Paulus *Stella differit in claritate, sic eris & resurrectio mortuorum.* Ideo etiam dicit Christus: *In domo Patris mei mansiones multa sunt;* quia scilicet varij sunt ordines hominum, sicut & Angelorum, & hæc hominum beatorum varietas à varietate procedit operum. *Reddet enim unicuique secundum opera sua.* Reddet unicuique secundum laborem, sed labor ille non solum attenditur secundum temporis extensionem, sed maxime secundum diligentiam & fervorem, sive secundum charitatis ardorem & intentionem. Unde sicut hic Pater familias æqualem poterat solvere mercedem illis qui longo tempore, & illis qui breviori tempore laborarant, quia potest fieri ut quis tantum operis præstet fervide laborans pauco tempore, quantum aliter longiori tempore tepide operans. Sic est apud Deum, quod una hora quis tantum possit mereri ex fervore charitatis, quantum alius tota die, mihiore se gerens cum fervore. Ideo de similibus dicitur. *Consummatus in brevi exploravit tempora multa.* Hoc est, cum brevi tempore vixerit, tantum fecit boni, quantum alij qui longo vivere tempore. Sic sunt primi novissimi, & novissimi primi, dum

Pars II.
Quomodo
novissimi
sunt primi
in merca-
de reci-
dienda.

2. Cor. 15.
1. Joan. 14.

Spa. 4.

Operario- rum mer- ces non est differen- da.

Deut. 24.

Ier. 22.

Iob 31.

In hoc quoque quod ad vesperam redditur hic merces operarij, monentur Patres familias, his quos ad laborem vocant non differre mercedem. De hac frequenter monet Scriptura. *Non negabis mercedem indigentis fratri tui, sed eadem die reddes ei pretium laboris ante Solis occasum quia pauper est, & ex eo sustentat animam suam, ne clamet ad Dominum, & reputetur sibi in peccatum.* Quid luculentius potest dici contra nobiles qui gravissimas operas exigunt à subditis inopibus, & nullum pretium reddunt? *Ne qui edificat domum in injustitia, amicum suum opprimet frustra, & mercedem non reddet ei.* An non & id concernit plebsque negotiatores & mercatores, varij generis operarios conducentes? Quidam ad ligna cadenda conducuntur, quidam ad mineralia, vel carbones è terra eruendos, quidam ad eudendum ferrum, æs, cuprum; & similia: denique & alij ad edificandum, alij ad agros colendos: Interim dum merces persolvenda est, ex industria protrahitur de die in diem, de hebdomada in hebdomadam, non sine angustia & clamore eorum. Die eis determinata se absentant, vel prætexunt excusationes Scimpedimenta, vel ad nuntium volunt solvere, vel cum pecuniam debeant, alia mercimonia obtrudunt: dicentes se carere pecunia, sed pannum pro veste paratos se vendere, vel granum pro alimentis; sed vel detentius, vel carius vendunt, quam alibi sua sibi pecunia compararent. Certe scimus quod in his quandoque non parum graventur pauperiores penè de die in diem ex labore manuum victitantes; quandoque ipsum redundet in conscientiam eorum, qui sic procrastinant dandum angustiat, quorum etiam ob id negotiationes benedictione carent, nec prospere succedunt. Audi

Job: Si adversum me terra me clamavit, & cum ea

dem remuneratur aequali mercede illi qui breviori tempore operam ferventem virtuti impendunt, dum etiam quandoque praefertur his qui longiorem moram, sed cum tempore, in vinea Domini protraxerunt.

Murmurans in caelo esse, qualiter intelligendum sit.

Neque vero existimandum est murmur aliquid in caelo esse inter electos, cum alter alteri in gloria praefertur, qui & in gratia praecessit, ac meritum: nam licet id videatur indicare haec parabola, dum de primis dicitur *Murmurabant adversus Patrem familias, dicentes: Hic novissimus una hora fecerunt, & pares illos facisti nobis, qui portaverunt pondus diei & aestus.* Hoc enim S. Chrysost. explicans, dicit multa in parabolis addi, quae non ad essentiam spectent ipsius parabolae, sed quae servant ad oratum & quandam decentiam; ut narratio probabilis humanae consuetudini accommodata indicatur, quam per singula non est necesse urgere, sed solum attendi debet scopus principalis parabolae. Artamen poterit quis principaliter interpretari hanc ipsam parabolam cum quibusdam ex S. PP. ut illius praecipuus scopus sit, ostendere Apostolos sine illa iustitia praefereudos Pharisaeis, & Gentiles Judaeis, qui primi a Deo vocati sub umbris servierant laboriosissime; quia scilicet hi operibus legis praecedentes facti sunt novissimi, & gratiam fidemque Christi repellentes, etiam & ipsi repulsi sunt; Gentiles vero humillime se gratiae Christi subicientes, praeter Judaeos electi sunt. Postquam haec interpretatio (quae colligi potest ex Luc. 13. ubi primos fore novissimos, & contra novissimos primos sic explicat, quia Gentiles caelum ingredientur, Judaeis exclusis) hoc murmur, & marmurantium inceptio, vere & aptissime scopi parabolae congruit, indicans quomodo Pharisaei contra Apostolos & discipulos murmurant, quomodo etiam Judaei contra publicanos & peccatores, ac contra recenter conversos Christianos a Gentilibus sese exercent. Ideo eis quondam a Christo dictum. *publicani & meretrices praecedunt vos in regno Dei.* Et ipsi alibi murmurabant: *Quare cum publicanus & peccatoribus manducet Magister vester?* Ac ex Actis Apostolor. & ex epistola S. Pauli ad Romanos notum est, quot contentiones fuerint inter Judaeos etiam conversos ob vocationem Gentium: qua necesse fuit S. Petro apertissime demonstrari, linteo caelitus demisso, in quo omnis generis animalia immunda continebantur in escam ei proposita, dum ad convertendum Cornelium Gentilem vocatus fuit.

Matt. 21.

Matt. 9.

Ab. 10.

In caelo invidia nulla.

Interim, ut non discedamus a priori interpretatione parabolae; de electione ad gloriam & remuneratione mercedis aeternae, quae novissimis aequae ac primis redditur, dicimus nullam ibi reperiri invidiam, quia in caelo illa locum non habet, ubi perfecta est charitas: immo ubi duplex est gaudium beatis, de sua scilicet & de proximorum etiam gloria. In terris locum habet, ubi homines sibi exultant subtrahi, quod alii pro illis accipiunt.

Rational. Evang.

Et tunc illis dicitur a Domino: *An oculus tuus nequam est, quia bonus ego sum?* Oculus bonus est, qui bene aspicit & proximi bonis inspectis congratulatur, ejus vero mala cum compassione & misericordia intuetur. Hic oculus a Deo benedicitur. Oculus vero malus & nequam torve aspicit proximum, bonisque ejus invidet, hoc est non lubens videt: mala vero laetis aspicit, & in illis jacentem despicit. *Nequam oculus laevi, & avertens faciem.* Quare nequam? Nonne quia nullam rem intuetur aequam? Omnia intuetur curva, quia per lineam curvam, per lineam passionis obliquatam. Ideo de Saule dicitur. *Non poterat aspiceret David ocula redi.* Ipsius heroica facta non intuebatur, nisi mentis acie turbida & incurva: oculus ejus exterior & interior nequam erat, inique intuens rem plane aequam. Habet maximè locum vitium istud in inferno, quia diabolicum est. Ibi etiam daemones & damnati maximè invident beatis gloriam, & de genibus adhuc in hac mortali vita gratiam & salutem. In caelo vero gloriam quam quis in se non habet, tantum abest ut alteri invidet, quinimo ob charitatis perfectissimam conjunctionem in altero quodam specialis gaudio possidet & participat. Et cum verum sit illud. *Apparebo conspectui tuo, & stabo cum apparuerit gloria tua,* omnes beati perfectissime gloria sua sunt contenti, nec alio more appetunt. Sicut cum in eadem mensa & convivio plures assident, alii quidem plus, alii minus comedunt, omnes tamen secundum capacitatem suam, cum satietate & iucunditate sunt.

Oculus nequam qui.

Ecclesi. 14.

1. Reg. 18.

Psal. 16.

Simile.

Figura.

Gen. 48.

Figura quaedam hujus rei praecessisse videtur in convivio Ioseph ubi de ejus fratribus dicitur? *Sederunt coram eo primogenitus iuxta primogenitum suum, & minimus iuxta aetatem suam.* Et mirabantur nimis sumptibus parvis quas ab eo acceperant: *magisque pars venit Benjamin, quam quinguae partibus excederet, Biberuntque & inebriati sunt cum eo.* Admirationis occasio fuit hic triplex: quod iussisset ab oeconomico suo unumquemque evocari, & ordinem aetatis correspondentem; mirabantur ergo quomodo sciret aetatem & ordinem singulorum. 2. mirabantur ejus benevolentiam & humanitatem quia ex sua paroptide, sive ex eibus coram se appositis unicuique mittebat portionem: 3. quia Benjamin portio quintuplo major honoris & benevolentiae causa mittebatur, vel ut alii dicunt, quinque missus & fercula ultra alios ei deferrebantur. Et quidem fratres hic omnes mirati sunt, nemo tamen invidet, sed comedunt & biberunt cum satietate, & hilaritate magna; contentus fuit ergo unusquisque sua portione. Et hoc est quod dicit Scriptura: *Inebriati sunt,* hoc est satiiati sunt & exhilarati. Nam teste S. Hier. *Idiomata lingua Hebraica est, ut ebrietatem pro satietate ponat, sicut tibi, filius dicitur eius: & biberunt germinans. Visisti terram, & inebriasti eam.* Sic ergo erit & in convivio aeterno fratribus suis a Christo preparato, unicuique dividet ipse portionem, sed abundantem, sed satiatam.

Psal. 64.

P.

satia-

fatiantem; & nemo invidet, quamvis forte alicui pariatu majorem, quam aliis, sed admirabuntur eius benevolentiam, & collaudabunt bonitatem & sapientiam.

Sicut autem in illo convivio Ioseph, novissimus factus est primus, hoc est Benjamin, qui ultimo loco recumbat, quasi minimus & contemptibilior, ceteris fuit prepositus, & infigniori ferculo prahonoratus, ita & hic dicitur: Erunt novissimi primi, & primi novissimi, ut nemo desperet qui sero ad vineam venit, nemo presumat qui diu in ea laboravit. Novissimus erat Paulus de Benjamin ortus, sero vocatus, qui & de dicitur: Ego sum minimus Apostolorum, ceteros nihilominus precessisse videtur gratia, zelo, gloria, ipsium quoque Stephanum, cuius meritis vocatus fuit. Novissima erat Magdalena, ac postmodum fervore Martham forentem, aliasque pijs mulieres Christo adhaerentes antecessit.

Exempla eorum, qui ex novissimis sunt primi.

1. Cor. 15.

Novissimus erat Iatro, sed primus factus est, & non solum Judee discipulo, sed & nonnullis aliis qui diu laborarunt, est prelatas. Novissimus erat Publicanus, sed Pharisaeo prior est factus. Novissimus erat filius prodigii fratre junior, sed potentia fervor non tantum illum fratri seniori aquare potuit, sed & praefere. Novissimus erat Lazarus secundum seculum despectus, sed divitem honorarium se despicentem modo despicit. Ideo nemo despicat animimum, nemo etiam sibi arroget animum, quia qui erant peccatores, sunt probitantes & probi qui iusti erant, peccatores sunt & reprobitatem. Quia qui frigidi erant in opere, postea madescunt, & inchoatum opus perficiunt & cum fervore, & qui prius fervidi erant, postea torpescunt, & opus suum prosequuntur cum taedio & pusillanimitate. Sic sunt novissimi primi, & primi novissimi. Denique nemo despicendus est, quia multi in hoc saeculo, despecti, in futuro saeculo glorificandi: alii vero in hoc saeculo glorificandi, in futuro saeculo sunt condemnandi, & in aeterno a decore afficiendi. Sic sunt novissimi primi, & primi novissimi. Postremo, nemo facile iudicet, quia frequenter illi qui in pietate & gratia primi iudicio hominum sunt, novissimi & posteriores sunt in iudicio Dei, & qui novissimab hominibus censeri possent, primi apud Deum censentur: quia homines intuentur quae parent Deum autem cor introspicit. Hinc fit ut quandoque apud Deum faculares potiores sint Religiosis, laici Sacerdotibus, simplices & illiterati, literatis & sapientibus.

Judicium Dei est hominibus diversum

Cum S. Antonius in cella oraret, vox ad eum venit Antonii necdum ad perfectionem Corinthis Alexandrini pertigisset. Hoc audito mane confurgit, & Alexandrinam pergit festinus. Cumque ad caelitus sibi designatum virum pertigisset, ille viso Antonio tantum nominis Anachoreta oblituit: Cui Antonius. Refer mihi opera tua idcirco venisti de deserto. At ille: Nescio me unquam aliquid boni perpetrasse. Unde mox & cubili ubi surgo, antequam in opere residerem, dico tibi haec: curas amovet ut quae ad maiorem regnum Dei

ingrediaris propter iniquitatem suam, ego autem solus ob peccata mea peccatum ingrediaris sempiternam; & idem verbum antequam quiescam ex corde mei recenso veritate. Hoc audiens Antonius dixit ei: Veritate filii sicut bonus artifex sedens in domo sua cum regis regnum Dei adeptus es, ego autem in solitudine omnia tempora sine diversione conversatus, nec dum verbi tui assumpsi mensuram. Ita habetur lib. sentent. Patrum parag. 12.

Simile quid accidisse S. Macario in SS. Patrum vitis legitur. Hanc enim & ipse in deserto vocem audivit. Nondum, d. Macarii, attingit perfectione duarum mulierum conjugio immixtarum in vicina civitate. Mox vero desiderio inquirende huiusmodi perfectionis adit Macarius civitatem, & spiritus divini ductu ad illam tandem domum pertigit, quam inquirebat. Ibi porro invenit duas mulieres fratris duobus conjugatas, a quibus importune efflagit, ut enareat quem teneant vitam modum. Tandem ejus acquiescentes precibus, dicunt se ante undecim cohabitasse viris suis summa pace, & facilius enim postulasit ut vitam vellet caelibem agere. Id autem cum impetrare non posset, se Deo puritatem cordis obtulisse: in super summo semper studio invigillasse, ne verbo vel opere Dei offenderet. Hoc audias Macarius exclamat: Verum in quocumque statu paritas cordis Deo placet, ita ut quandoque puritas conjugatorum, virginum est. Monachorum puritatem excusat. Haec nimirum sanctissimis Patribus divinitus insinuat fuisse, ac neminem despicentem, & ut non facile iudicaret, quia cum Deus ex omni sexu, statu conditione quodlibet sibi eligat, fit ut qui ex professione sua videbantur apud Deum primi, sint posteriores & novissimi. Ideo B. Bernardus de Quinta valle locus 8. Francisci, si quem vili vellet rectum intueretur, solitus erat sibi dicere: Iste pariter entis paupertate tolerat, quam tu Bernardus. Sic alteri pretiosis induto occurreret dicebat: Hic sub veste delicata molior est, quam tu sub rudi tunica, Bernardus. Sic quia novissimus erat in oculis suis, primus fiebat in oculis Dei, sicut & de Davide dicit Dominus: Cum esses parvulus in oculis tuis, capus factus es in Israel. E contra qui primi sibi videntur in oculis suis in Dei sunt oculis novissimi. Unde 6. Revel. S. Brigit. c. 30. legitur, quandam fratrem laicum & simplicem (qui per spatium triennii gravissimis fuerat afflictus doloribus, putrescente pede, & nihil aliud in ore habuerat quam istud. Jesu miserere mei,) tandem felicitate cum exultatione, media nocte, in manibus fratrum defunctum fuisse. Sequente autem Dominica cum S. Brigitta oraret, & id ruminaret, rapta fuit in spiritu, & audivit: O filia, quia Domini est Magister ad me voluit venire humilis, idcirco pauperes & viduas collo in regnum colorum. Nemo ergo presumat, nemo alterum despicat, nemo iudicet, omnes sint in oculis suis parvi, si magni esse cupiunt in oculis Dei. Ibi servus Domini, ibi ancilla heram, ibi discipulus Magistri, ibi proles parentem, ibi ignobilis nobilem.

Humiles sicut Deo magis.

1. Reg. 18.

ibi ignorans sapientem & ibi pauper divitem & honoratum praecedet. Imò, ut haec concludi parabola: Multi sunt vocati: pauci vero electi.

Pars III Stimulus timoris pro omni hominù salut. Math. 7

Multi vocati ad fidem & gratiam, pauci electi ad regnum & gloriam; quod quidem de omni statu & conditione hominum verum est. Formidabile ergo sententia Evangelium hoc concludens. Terrorem illa omnibus incutit, ut errorem omnibus excutiat.

1. Timere debent Sacerdotes, quia multi reprobantur Sacerdotes. Unde Christus dicit: Multi dicunt tu illa dicit, Domine, Domine, nonne in nomine tuo propheta vimus, & in nomine tuo demonia eiecimus, & in nomine tuo multas virtutes fecimus? Et tunc confitebor illis, quia nunquam novi vos: discite de me omnes qui operamini iniquitatem. Non novit improbos Sacerdotes notitia approbationis & electionis; licet ejus virtute mirà multa operentur, confiterando, absolvendo exorcizando, benedicendo.

2. Timere debent Concionatores, quia multi reprobantur Concionatores; dum dicunt & non faciunt. Timebat, alios timore docebat dicens: Castigo corpus meum & in servitutem redigo, ne forte cum alius predicaverit, ipse reprobus efficiatur. Nempe & inter hos multi sunt vocati, non omnes electi, licet prophetent, & Scripturas interpretentur in nomine Christi.

3. Timere debent qui in sublimitate sunt constituti, quia electi ad dignitates, sive in Ecclesia, sive in Republica; quandoque gravius corrumpunt, & filiorum Dei dignitatem amittunt: ita ut sero conquiri cogantur. Quoniam elevans alligasti me. Exaltatus autem humiliatus sum & conturbatus meus. Quod idem apud Job reperitur, Elevasti me, & quasi super ventum ponens elisisti me valde. Unde B. Gaufredus Prior Clarae vallis noluit acceptare Episcopatum Tornacensem, urgente licet Eugenio Pontifice, & B. Bernardo Abbate. Cumque post mortem apparuisset quidam Religioso, dicit: Ecce salvis sum, si autem fuisset de numero Episcoporum, de numero fuisset damnatorum, ita mihi SS. Trinitas revelavit. Idò etiam solebat dicere Pius V. Cum esset Religiosus sperabam bene de salute, Cardinalis factus eximus, Pontifex creatus pena despero.

4. Timere debent Reges, Principes, Judices terræ, quia multi ex illis reprobantur. Dicit illis Dominus; Ego dixi dii estis, & filii excelsus omnes: vos autem sicut homines moriemini, & sicut unus de Primis cadetis. Sicut & Principibus illis Angelicis, & & Thronis caelestibus multi ceciderunt irreparabiliter in abyssum; sic etiam multi e tribunalibus & cathedris, & thronis & solis in profundum inferni prolabantur. Idò monet eos Rex & Propheta; Et nunc Reges intelligite, erudiemini qui iudicatis veram Servitute Domino in timore.

5. Timere debent viri bellicosi & fortes, quia multi ex ipsis aeternum damnantur, colluctantur cum tormentis, & bellum sine fine habituri cum illis. Idò dicitur apud Prophetam Isaiam cap. 5. Di-

lata est infernus animam suam, & aperuit os suum abique ullo termino, & descenderunt fortes eius, & populus eius, & sublimis gloriae eius.

6. Timere debent conjugio adstricti, quia multi in conjugio reprobantur. Idò de illis dicitur: Tunc erunt duo in lecto, unus assumetur, alter relinquetur. Quasi dicit: Dum Iudex venerit Dominus, vir & uxor qui in eodem thoro agebant, separabuntur, unus eorum eligetur, & assumetur ad gloriam, alter relinquetur ad poenam; idò nemo sit securus. Sed etiam timere debent in calibatu vel virginitate agentes, quia Virgines quinquae decem à nuptiis aeternis excluse leguntur.

7. Timere debent Filii familias, licet è probis orti parentibus, quia in una eademque familia fratres à fratribus separantur, illorumque unus eligitur, alter reprobat. E familia Adæ Cain, è familia Noë Cham, è familia Abrahae Ismael, è familia Isaac Esau, è familia David Absalon, reprobationis fuere filii; licet parentes fuerint sancti & electi.

8. Timere debent famuli & ancillae, quia licet in statu agant humili, ex illis tamen etiam multi damnantur. Unde iterum de famulis dicitur: Erunt duo in agro unus assumetur, alter relinquetur. Ex duobus precepto Domini & Heri sui agrum colentibus, arantibus, occantibus, ferentibus, unus salvabitur, alter damnabitur; quia unus probus, alter improbus vitæ fuerit. Similiter & de ancillis adiungitur: Erunt duae molentes in mola, una assumetur, altera relinquetur. Ex duabus scilicet eisdem ministerii precepto heræ suæ molam in pistino vertentibus, una salvabitur, altera reprobat, quia una pietati addicta fuerit, altera id neglexerit.

9. Timere debent negotiatores, quia multi ex illis regnum aeternum non lucrantur, licet dicitur sit à Domino: Negotiamini: dum venio. Timere debent divites dicentis Christo: Quam difficile divites intrabit in regnum caelorum: Contentis inerrare per angustam portam, pauci inveniunt eam. Timere debent pauperes, quia non infrequenter praetextu paupertatis inhiant alienis, vel impatienter suam tolerant inopia. Idò dicebat Sapiens: Duo rogavi te antequam moriar. Virtutis & medicitatem ne dederis mihi, sed tantum vicium meo tribue necessarium, ne forte satiatum illiciar ad negandum & dicam: Quis est Dominus? Aut egestate compulsus fuerit, & periret nomen Dei mei. Audite ergo hanc vocem omnes gentes, auribus percipite qui habitatis orbem, quique terrigenae & filii hominum, simul in unum divites & pauperes, Multi sunt vocati, pauci vero electi.

10. Audite etiam id Religiosi, & religiose timeate, quia non pauci in religione pereunt. Multi ex Aegypto educti sunt, mare transierunt, biberunt de coequeunte eos petra, eandem spirituale escam maderant: Sed non in pluribus erat benedictus est Deus, ut dicit Apost. Figura hi fuerunt illorum qui saeculū, deserunt, qui in solitudine Religionis se conferunt, qui spiritualibus cibis doctrinae sacrae ibi pascuntur, & tamen postmodum vocationem negligentem, & potum

Mat. 24

Mat. 25

Mat. 24

Mat. 9

Mat. 7

Pro. 9

1. Cor. 10

porum spirituales fastidientes ; laboris quoque pertæsi, reiciuntur à Domino , ita ut & ibi verum sit: *Multi sunt vocati, pauci vero electi.*

Denique timere debent omnes Christiani, quia si in hac parabola Christus de universo orbem loqueretur, cum maxima pars incredula sit (veluti Turca, Gentiles, Judæi, Hæretici) non mirum si multos diceret reprobandos. Sed cum loquatur de operariis de factis jam in vinea, id est in Ecclesia agentibus, quis non terreatur? Dicamus ergo cum

3. Pet. 2. Apollolo Petro : *Sasagite fratres, ut per bona opera certam vestram electionem & vocationem faciatis.* Sic enim non peccabitur aliquando, & abunde vobis ministrabitur in regnum Domini Iesu Christi.

1. Pet. 2. Erit etiam Si Patrem in vocatis Deum, qui sine acceptione personarum iudicatis secundum uniuscujusque opus: in timore incolatus vestri tempore conuersamini. Exempla verò non pauca sunt eorum, qui ex hoc dicto evangelico timoris simulam perfecerunt: ad meliora peruenientem.

Exempla Refert S. Teresa primas ad religionem excitantes scintillas se suscepisse ex verbis ex hortatoriis, & conversatione familiari pie cuiusdam Religiosæ. Hæc narrabat et quomodo audiens illud Evangelium, *Multi sunt vocati, pauci vero electi*, sacro fuisse timore correpta ; Et quomodo ex eo tempore in eorum ingressa, religionis institutum tanquam securus, Deo intus instigante, suscepisset. Eodem ergo timore ex iisdem Domini verbis animum Teresæ adhuc adolescentis afficere conabatur, & ad idem institutum traducere, ut saluti certius consulere.

S. Arsenius etiam frequenter hanc sententiam ruminabat; *Multi vocati, pauci electi*; & ruminans istud continuis lachrymis conficiebatur. Unde quodam die interrogatus, cur à lachrymis sibi non temperaret? Respondit: *Quando memini se esse fuisse reprobum de ventre matris: & iudam à Christi discipulatu excidisse & perisse. Et quod Salvator dixerit: Arcium esse ad Cœlum, vnum quodque pauci reperiant eam. Denique dum considero me ignorare quid anima mea miserè contingat, quis sciat & exitus vite mee, non possum in me gaudere locum dare, nec à lachrymis cessare.*

In libro de ortu Carthusianorum legitur Innocentium sextum adhuc Cardinalem solitum visitare quendam magni nominis & pietatis Eremitam. Quodam autem die cum accessisset, & familiares eius fores foriter pulsarent, nemo respondebat. Irrepentes porro in cellam, virum sanctum quasi somno sepulchrum reperiunt. Ille vero derepente suscitatus, inelamavit: *Heu me! Heu me! Heu, quam*

1. Pet. 2. *vidi mirabilia!* Sciscitavit Cardinalis, quidnam talis videret deo insolentem ei contigisset? Tandem respondet, *Carth. ad 17.* *spiritu ad infernum ductus, vidi animas illuc eam ann. 1345* *de re videri densissimi imbræ: Ad Purgatorium vero* *& alii.* *in hanc n. videri arissima. Ad Paradisum vidi tantum tres ascendere, vnius Episcopi, unius Prioris Carthusiani, & unius vidua Romana; singulos autem nominabat. Cardinalis nuntius hinc inde missis rei*

veritatem comperit, & exinde Carthusianorum amicus factus est, quorum rigorem nimium improbabat.

Refertur quoque, eodem die, quo S. Bernardus, 10. annorum milia deceffiffic: inter quos Decanus Lincolnienfis (*quidam legunt Lingonenfis*) & hic viginti quinque annos in Eremito exegerat, honores fugiens: Apparuit autem ipse Episcopo Lincolnienfi, & dixit: *Age penitentiam, corrige vitam, dimitte superbiam & avaritiam, non enim est, ita facile salvari, ut credunt. Dum iudicio presentarier, triginta milia adfuere; Bernardus & ego saluati sumus, tres in Purgatorium, alii in infernum detrusi sunt.* Ita Jacobus de Paradiso Clarehufl. de peccatis mortalibus, S. Vincetius Ord. Præd. fer. 6 de 70. & alii. Sed de paucitate salvandorum iterum alibi super iisdem verbis; *Multi sunt vocati, &c.* discerendi occurreret occasio. Concludo igitur, & pro more hoc votum ad Deum erigo.

Tu Domine, qui dignatus es nobis, licet servis inutilibus, mercedem promittere, & in vincuntium nos conducere, fac ut usque ad vesperam vitæ laboremus, & decem præcepta tua adimplentes denarium gloriæ percipiamus. Quod si non mereamur esse de primis, fac saltem ut sine murmurè simus de novissimis, non de electis, sed de electis. Sic post laborem temporaneum, imo momentaneum, misericordias tuas in æternitatis requie decantabimus, & in sæcula sæculorum te colabimus.

DOMINICA SEXAGESIMA.

Exit qui seminavit seminare semen suum.
Luc. 8.

LECTIO
Tripartita.

Distingunt Theologi in Deo duplices actiones: quasdam vocant immanentes, siue actiones ad intra; quasdam emanentes, siue actiones ad extra. Sic Pater ab æterno per actionem immanentem, per contemplationem divinæ suæ essentia, generat Filium, eisdem secum substantia & potentia. Et quia non extra se generat, sed intra, & suum: quem generat, utero quodam æterno portat. Patris & Matris fungens officio; ideo hæc generatio dicitur actio ad intra: & Filius à Patre procedens, illi tamen semper inexistens, vocatur: *Virginitus qui est in sinu Patris*; vocatur quoque Verbum. Et ternum, quod semper est in mente coooperans & generans: *In principio erat Verbum & Verbum in Deo.* erat apud Deum, & Deus erat Verbum. In principio, hoc est in Patre, inquit S. Augustinus, Verbum istud erat, & est, & erit quia ab æterno & usque in æternum producit Deus Verbum suum; & productio illa non transit, aut præterit, semper in Deo manet. Similiter Pater & Filius per voluntatem & per amorem quo sese mutuo ab æterno diligunt, producant, & spirant Spiritum S. Et hæc spiratio etiam actio immanens est, actio ad intra, quia

PARS I.
Quomodo
Christus
seus sit
seminans
potentia
sed intra, & suum:
quem generat, utero quodam æterno portat. Patris & Matris fungens officio; ideo hæc generatio dicitur actio ad intra: & Filius à Patre procedens, illi tamen semper inexistens, vocatur: *Virginitus qui est in sinu Patris*; vocatur quoque Verbum. Et ternum, quod semper est in mente coooperans & generans: *In principio erat Verbum & Verbum in Deo.* erat apud Deum, & Deus erat Verbum. In principio, hoc est in Patre, inquit S. Augustinus, Verbum istud erat, & est, & erit quia ab æterno & usque in æternum producit Deus Verbum suum; & productio illa non transit, aut præterit, semper in Deo manet. Similiter Pater & Filius per voluntatem & per amorem quo sese mutuo ab æterno diligunt, producant, & spirant Spiritum S. Et hæc spiratio etiam actio immanens est, actio ad intra, quia